

Bosgroep Zuid Nederland

gemeente roerdalen

**Mühlentadt
Wegberg**

BRANDWEER
Limburg-Noord

INTERREG V-A project “Natuur- en bosbrandpreventie”: NBB Nieuws III

Grote natuurbrand op de Meinweg

Van 20 tot 24 april woedde een grote natuurbrand op de Meinweg. 200 ha heide en bos, waarvan enkele ha in Niederkrüchten (D), gingen in vlammen op. Door de harde wind was het extreem moeilijk de brand onder controle te krijgen. Toch hebben de inspanningen uit het project hun vruchten afgeworpen. De samenwerking tussen de Nederlandse en Duitse brandweerkorpsen en de operationele leiding verliep goed. Ook bleek het innamepunt voor het grootwatertransport bij de Effelder Waldsee van grote waarde. “Uit de evaluatie van deze natuurbrand kunnen de projectpartners meer leren dan van de meest succesvolle oefening”, aldus Leo Reyrink, projectleider van het INTERREG V-A project “Natuur- en bosbrandpreventie”.

(Zie ook bijgevoegd persbericht).

Meinwegbrand 20/24 april 2020, verbrande heide en heide drie weken na de brand (© Bosgroep Zuid Nederland / Grenspark MSN)

Grensoverschrijdende samenwerking

Binnen het project waren al meerdere operationele zaken geregeld. Hiervan is al goed gebruik gemaakt bij de brand op de Meinweg.

- Er zijn afspraken gemaakt over het oproepen van een droneteam om meer zicht te krijgen over de plaats en omvang van de brand. Gedurende de brand op de Meinweg hebben zij dagelijks gemonitord.
- Met Defensie zijn afspraken gemaakt over de inzet van het FBO (Fire Bucket Operations) oftewel het helicopter blusteam van defensie is. Zij kunnen vanaf een vroegtijdig stadium opgeroepen worden zoals ook bij de grensoverschrijdende brand op de Meinweg is gebeurd.
- Bij bos- en natuurbranden kan gebruik worden gemaakt van de “Landelijke Adviseur Natuurbrand”.
- De samenwerking tussen terreinbeheerders en brandweren tijdens de brand functioneerde goed, mede omdat men elkaar al kende.

- Nu de Duitse en Nederlandse brandweer intensiever samenwerken is handig dat men de beschikbare brandslangen ook gezamenlijk kan gebruiken. Helaas passen die niet zomaar op elkaar, de aansluitingen hebben andere afmetingen. Om ze toch te kunnen verbinden zijn 100 koppelstukken aangeschaft en verdeeld over de brandweerkorpsen aan weerszijden van de grens. Bij de Meinwegbrand zijn deze ingezet.

Koppelstukken voor NL en D brandweerslangen (©Grenspark MSN)

Coronamaatregelen, looptijd project verlengd en eindsymposium afgelast

Vanwege de verspreiding van het COVID-19 virus zijn grote bijeenkomsten in Nederland en Duitsland voornamelijk niet mogelijk. Het geplande eindsymposium op 6 juni is daarom afgelast en ook konden geplande gezamenlijke oefeningen en voorlichtingsbijeenkomsten niet worden voorbereid. Om het project toch tot een goed einde te kunnen brengen heeft de EUREGIO een projectverlenging afgekondigd van een half jaar, zodat het project tot eind 2020 afgerond kan worden.

Vier risicobeheersplannen gereed

De risicobeheersplannen (RBP's) voor de regio's in de Maasduinen (-Noord voor Mook en Middelaar, -Midden voor Gennep en Bergen en -Zuid voor Venlo) en Meinweg-Grenzwald zijn in concept afgerond. Afgelopen winter werd de risicoanalyse voor de Maasduinen geactualiseerd en de inventarisatie van de ligging van waterinneempunten voor de Nederlands-Duitse Meinweg/Grenzwald afgerond.

Naast de Risico Inventarisatie Natuurbranden (RIN) bevatten de plannen actuele gebiedsinformatie, technische informatie en aanbevelingen voor natuurbrandbestrijding, aanwezige natuurwaarden, aanwezige blusvoorzieningen, infrastructuur en compartimentsgrenzen, vastgelegd op operationele kaarten. Helaas kon bij de brand op de Meinweg nog niet van alle resultaten gebruik worden gemaakt. Een belangrijk resultaat van het project was wel, dat veel handelende personen aan weerszijden van de grens zich al uit de samenwerking binnen het project kenden. Om de projectresultaten te borgen is in de RBP's een uitvoeringsprogramma opgenomen voor de periode van 2021 tot 2025.

Informatiebijeenkomst brandweer/natuur- en bosbeheerders 10 december 2019

Op 10 december 2019 opende Monique de Boer-Beerta (burgemeester van Roerdalen en mede initiatiefneemster van het project) het middagsymposium over Natuur- en Bosbrand. Aan het

symposium namen 55 personen deel. Margreet Zoer en Edwin Kok (Instituut voor Fysieke Veiligheid, IFV) vertelden over het risico en de impact van natuurbrand op de maatschappij in Nederland en instrumenten om de risico's op onbeheersbare branden te verkleinen. In verschillende workshops kwamen vervolgens de werking van de RIN (Risico Inventarisatie Natuurbranden), het brandverspreidingsmodel en de eisen aan de operationele kaarten aan de orde

Symposium 10 december 2019, Herkenbosch (© gemeente Roerdalen)

Compartimentsgrenzen

In heel het projectgebied zijn compartimentsgrenzen onder handen genomen. Compartimentsgrenzen dienen enerzijds als mogelijke stoplijn en anderzijds voor de toegankelijkheid van reddingvoertuigen. Afgelopen voorjaar werden een aantal wegen daartoe opgesnoeid en werd naaldhout uit bermen verwijderd. Ook werd met name door de terreinbeheerders een begin gemaakt van de omvorming van de vegetatie, namelijk het verwijderen van naaldbomen in een zone van 30 meter langs de compartimentsgrenzen. Vanwege het hoge aandeel naaldhout in het gebied is dit karwei nog niet af en zal het verder in het reguliere beheer moeten worden ingepast. Voor de toekomst moeten hierover nog nadere afspraken worden gemaakt.

Bluswatervoorzieningen

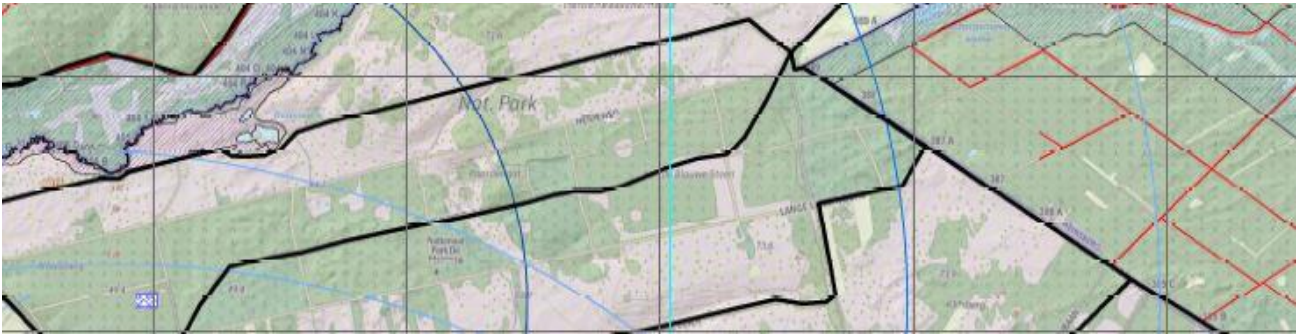
Water is het belangrijkste middel om een brand te kunnen bestrijden, zeker in kwetsbare natuur. In de veelal hoger gelegen bos- en natuurgebieden op zandgronden, zoals de Meinweg, Maasduinen en Grenzwald is niet overal voldoende bluswater voorhanden. Ook de in het verleden aangelegde blusvijvers bleken niet allemaal meer te voldoen. Daarom zijn op diverse plaatsen de oevers van plassen zodanig aangepast dat blusvoertuigen (en/of watertransportvoertuigen) er goed bij kunnen. Aan de Nederlandse zijde van de Effelder Waldsee in de gemeente Roerdalen werd eind februari een waterinneempunt voor het Grootwatertransport gerealiseerd. Deze speelde voor het blussen van de brand op de Meinweg een belangrijke rol.

Midden op de Meinweg staat een gebouw van de voormalige drinkwaterwinning die hier een aantal jaren plaatsvond. Onder het gebouw bevindt zich een kelder die geschikt gemaakt wordt om bluswater op te slaan. Er is dan plek voor 300 m³ bluswater. Helaas was deze opslag nog niet gereed bij de brand van 21/25 april. De verwachting is dat deze bluswatervoorziening in augustus 2020 gereed wordt.

Operationele kaarten: alle terrein-informatie binnen (digitaal) handbereik

Alle operationele kaarten van de afzonderlijke deelgebieden zijn gereed en overgedragen aan de VRLN. Deze werkt nu aan het systeem om deze daadwerkelijk digitaal beschikbaar te hebben in de blusvoertuigen via de MOI (Mobiele Operationele Informatievoorziening). Ook zorgt zij voor het actualiseren van deze kaarten bij veranderingen in het terrein. Voorlopig ontvangen de Duitse collega's de kaarten in PDF, in de loop van 2020 vindt er overleg plaats tussen de VRLN en de Duitse brandweer om deze kaarten ook digitaal beschikbaar te hebben voor de Duitse collega's.

Uitsnede uit de operationele kaart RBP Meinweg-Grenzswald (de compartimentsgrenzen zijn als zwarte lijn weergegeven)

Grootwatertransport

In het najaar 2020 krijgt Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) de beschikking over een nieuw Grootwatertransport (GWT). Deze pompunit wordt met een vrachtwagen bij open water geplaatst. Daarna wordt een drijvende pomp in het water geworpen. Er kan direct 1.500 m slang uitgereden worden. Aan het einde van deze slang is een verdeelstuk bevestigd, een zogenaamde manifold. Op deze afstand van 1.500 m kan de installatie minimaal 8.000 liter water per minuut leveren met een druk van 1 bar. Wordt er nog 3.000 m slang aangekoppeld is de prestatie nog 4.000 liter p/m. Speciaal voor dit grootwatertransport zijn innameplaatsen gerealiseerd aan Venkoelen en Effelder Waldsee. Deze laatste is voor het eerste gebruikt bij de brand op de Meinweg in combinatie met het huidige GWT.

In februari 2020 aangelegde verharding voor opname bluswater met de GWT uit de Effelder Waldsee; gebruik tijdens de Meinwegbrand (©gemeente Roerdalen)

Werk in uitvoering

Het inrichten van de oude waterkelder van het WML-complex op de Meinweg als bluswateropslag zal na het broedseizoen beginnen en voor het najaar worden afgerond.

Een compartimentsgrens bij Sechseichen in Wegberg is thans niet toegankelijk voor reddingvoertuigen. Omdat deze bosweg belangrijk is voor de bescherming van de bebouwing van Dalheim-Rödgen zal deze bosweg de komende maanden nog worden aangepast.

Omdat niet alle gewenste maatregelen uitgevoerd kunnen worden in het project is er in het uitvoeringsprogramma posten opgenomen voor omvorming langs compartimentsgrenzen en onderhoud van wegen voor de komende vijf jaar.

Afsluiting project en mogelijk vervolg

In verband met COVID-19 kan de oorspronkelijk voor 6 juni geplande afsluitende bijeenkomst niet plaatsvinden. De projectgroep zal een nadere procedure voorbereiden voor de bestuurlijke accordering van de opgestelde risicobeheersplannen en de ondertekening door de verschillende partners.

Er is veel bereikt in dit project. Er zijn veel maatregelen uitgevoerd en de samenwerking tussen Nederland en Duitsland én brandweer en terreinbeheer is aanzienlijk verbeterd. Tegelijk zijn er nieuwe wenselijke verbeteringen in beeld gekomen die om nieuwe inspanningen vragen. De brand op de Meinweg heeft dat ook uitdrukkelijk getoond. In de loop van 2020 worden plannen gemaakt om de grensoverschrijdende samenwerking voort te zetten.

Communicatie

Informatie over het INTERREG V-A project te vinden op de website van het Grenspark Maas-Swalm-Nette (www.grenspark-msn.nl). In diverse kranten verschenen berichten over het project. Door de verlenging van het project en onder voorwaarde dat bijeenkomsten met meerdere deelnemers weer mogelijk worden zullen het komende halfjaar nog voorlichtingsbijeenkomsten voor de betrokken projectpartners en betrokkenen worden gerealiseerd.

Aangelegde stoplijn Meinwegbrand april 2020 (©Grenspark MSN)

Roermond, 12 juni 2020

INTERREG V-A project Natuur- en bosbrandpreventie

Het project Natuur- en bosbrandpreventie loopt van 2016 tot eind 2020 en heeft de Nederlands-Duitse samenwerking ter voorkoming en bestrijding van onbeheersbare branden in bos- en natuurgebieden tot doel. Hierdoor kunnen grensoverschrijdend gevaren beter worden bestreden en worden Nederlandse en Duitse kennis en ervaringen met elkaar gedeeld. Het project Natuur- en bosbrandpreventie wordt binnen het INTERREG V-A programma Deutschland-Nederland uitgevoerd en door de Europese Unie, het ministerie WIDE van de deelstaat Nordrhein-Westfalen, de provincie Limburg en de projectpartners gefinancierd.

Projectpartners

Biologische Station Krickenbecker Seen - Bosgroep Zuid Nederland - Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette - Gemeenten Beesel, Bergen, Brüggen, Geldern, Gennep, Goch, Kevelaer, Mook en Middelaar, Nettetal, Niederkrüchten, Roerdalen, Roermond, Straelen, Venlo, Wegberg, Wassenberg - Naturschutzstation Haus Wildenrath - Nordrhein-Westfalen-Stiftung Naturschutz, Heimat- und Kulturpflege - Regionalforstamt Niederrhein, Landesbetrieb Wald und Holz - Staatsbosbeheer Limburg - Stichting Het Limburgs Landschap - Veiligheidsregio Limburg-Noord

provincie limburg

Ministerium für Wirtschaft, Innovation,
Digitalisierung und Energie
des Landes Nordrhein-Westfalen

Grensoverschrijdende samenwerking blijkt van grote waarde bij de bestrijding van de grote natuurbrand op de Meinweg

11.05.2020

Het Duits-Nederlandse Grenspark Maas-Swalm-Nette kenmerkt zich door mooie landschappen met veel heide en bos. Nationaal Park de Meinweg bevindt zich het centrum van het Grenspark. Van 20 tot 24 april bestreden de Nederlandse en Duitse brandweren gezamenlijk de natuurbrand, die 200 ha natuur en bos in de as legde. De brand trok zich niets aan van landsgrenzen. In de Duitse gemeente Niederkrüchten zijn 10 ha heide verbrand.

INTERREG V-A project „Natuur- en Bosbrandpreventie”

Redactie

Grenspark Maas-Swalm-Nette
Kapellerpoort 1
NL-6041 HZ Roermond

Tel.: 0049 475 / 386 491

Leo Reyrink

info@grenspark-msn.nl
www.grenspark-msn.nl

Nadat in 2010 in Nederland verschillende grote natuurbranden hadden plaatsgevonden werd er een nationaal programma natuur- en bosbrandpreventie opgestart. In het kader van dit programma is door provincie Limburg, Veiligheidsregio Limburg Noord, Nationaal Park de Meinweg en de gemeente Roerdalen een pilotproject uitgevoerd op het Nederlandse deel van de Meinweg. Resultaat van deze pilot was het vaststellen van een hoog risico op het ontstaan van een onbeheersbare brand en een verbeterde samenwerking tussen brandweer en natuur- en bosbeheer.

Bij de presentatie van deze resultaten aan de aangrenzende Duitse brandweren en grensgemeenten door burgemeester Monique de Boer-Beerta (gemeente Roerdalen) werd duidelijk dat het noodzakelijk was dit thema grensoverschrijdend op te pakken.

Het Duits-Nederlandse Grenspark Maas-Swalm-Nette in Roermond is daarom in 2016 samen met vele partners begonnen met de uitvoering van het INTERREG project natuur- en bosbrandpreventie. Doel was de grensoverschrijdende samenwerking tussen bos- en natuurbeheer en brandweer te verbeteren en maatregelen uit te voeren om het brandgevaar te verminderen.

De eerste vuurproef voor de samenwerking toonde zich twee jaar geleden bij de brand op de Heronger Heide in Straelen (D), die met behulp van een Nederlandse blushelikopter relatief snel geblust kon worden.

Bij de recente grote brand op de Meinweg in April lukte het snelle blussen ondanks inzet van meerdere blushelikopter helaas niet. Door extreme droogte en een harde oostenwind kon de brand ondanks zeer hoge personeel- en

materiaal inzet pas na vijf dagen definitief geblust worden. “De uitstekende samenwerking tussen brandweren en operationele leiding uit beide landen speelden een beslissende rol”, benadrukt de voorzitter van het Grenspark Andreas Budde.

In februari zijn nog maatregelen gerealiseerd, waarbij naaldbomen verwijderd zijn langs geplande brandgangen. Het in de gemeente Roerdalen aangelegde bluswaterinnamepunt bij de Effelder Waldsee kon direct gebruikt worden om de benodigde hoeveelheden water te leveren voor de blusvoertuigen en blushelikopters.

In het project natuur- en bosbrandpreventie waren voor dit jaar gemeenschappelijke oefeningen gepland voor Nederlandse en Duitse brandweren. Deze oefeningen konden door de Corona-pandemie niet plaatsvinden. Secretaris van het Grenspark Leo Reyrink: „Uit de evaluatie van de samenwerking bij de bestrijding van de brand op de Meinweg kunnen de projectpartners meer leren dan van de meest succesvolle oefening “.

Op basis van toekomstig te verwachten extreme weersituaties is de voortzetting van de grensoverschrijdende samenwerking in natuur- en bosbrandpreventie dringend nodig. De opgedane ervaring moeten gebruikt worden om verdergaande brandpreventieve maatregelen uit te voeren om het risico op onbeheersbare branden in natuur en bosgebieden verder te verminderen.

INFO INTERREG project Natuur- en Bosbrandpreventie

Het project Natuur- en bosbrandpreventie wordt uitgevoerd in het kader van het INTERREG-programma Duitsland-Nederland en mede gefinancierd door de Europese Unie, Het ministerie WIDE van de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen en de Nederlandse provincie Limburg. De kosten van het project (dat loopt van 2016 tot 2020) bedragen € 840.000. Van Mook & Middelaar tot Roerdalen dragen 16 Nederlandse en Duitse grensgemeenten en terreinbeherende organisaties financieel bij aan het project.

Doel van het project is de verbetering van de grensoverschrijdende samenwerking en de uitvoering van maatregelen om natuur- en bosbranden te voorkomen en te bestrijden in het Grenzwald (D), de Nederlands-Duitse Meinweg en de Maasduinen.

provincie limburg

Ministerium für Wirtschaft, Innovation,
Digitalisierung und Energie
des Landes Nordrhein-Westfalen

